

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petítor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 80 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 8 » — »

Negyedévre . . . 1 » 50 »

Egy hónapra — » 60 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 » — »

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — » 80 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 » — »

Negyedévre . . . 2 » 50 »

Egy hónapra 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr

A deficit.

(dr. V.) Több mint egy hete már, hogy megjelent a pénzügyminisztérium hivatalos kimutatása az állampénztár második negyedévi állapotáról. Ez a kimutatás nagyon szomorú dolgot ad tudtára az ország népeinek. Azt mondja u. i., hogy a második negyedév mérlege 8 és egy negyed millió forint 8,242,255 frt deficitel záródott. Hozzáadva ehhez az első negyedévi 6 és fél milliónyi deficitet: előttünk áll a kétségbeejtő való, hogy az első félévben 15 millióra rug a deficit. Ide jutottunk a liberális aera 28-ik esztendejében!

Husz esztendővel ezelőtt Tisza Kálmán azon a czímen vette át a kormány vezetését, hogy rendezni fogja az ország zilált pénzügyi állapotát. Tizenkét esztendeig nem tett egyebet, mint eladogatta az államjavakat és növelte az államadóságokat. Mikor látta, hogy magát így tovább a kormányon fenn nem tarthatja, maga mellé vette Wekerlét. Az új pénzügyminiszter fokozta az államjavak eladását, megszorította kegyetlenül az adóprést, megváltotta (a magánosok megkárosításával) a regálét, konvertálta a magasabb kamatra felvett kölcsönöket, behozott új adókat és ilyen módon és ilyen áron helyreállította az egyensúlyt az államháztartásban.

Ez a helyreállítás azonban csak látszólagos és rövid ideig tartó volt. Látszólagos volt, csak a számokat tudta ügyesen csoportosítani; a deficit nem tűnt ki, de azért tényleg megvolt. Mert laikus észszel nem tudunk belenyugodni abba, hogy az államjóságok eladásából bejött milliókat tiszta bevételnek tekintsük, mint ezt a pénzügyminiszterek teszik; — hiszen ugyanannyi millióval fogyott a nemzet vagyona, — de persze ezt a liberális politika elhallgatja.

Látszólagos volt, mert előre láthatták, hogy az adóprést a kiadások emelésével arányosan nem lehet srófolni, hiszen már

is ki van merülve a földművelő nép adózóképessége, — a nagy ipart és kereskedelmet, főleg pedig a börzét nagyon is kíméli a mi atyai indulatu kormányunk. A börziáner milliókat csap zsebre és egy krajczár adót sem fizet. A gyáros és a nagy kereskedő refakceziákat kap, szállítási kedvezményekben részesül; — míg a kis iparos és a szatócs köteles megfizetni az egész illetéket.

Adórendszerünk hiányait betetőzte a kapitalizmus rettentő következménye: a gazdasági válság, ennek folytán a nép elszegényedése, a fogyasztási adók apadása, az államvasutaknak immár állandóvá lett deficitje, a kiadások szaporítása stb.

A mi, könnyelműségéről hirhedt kormányunk ilyen körülmények között elég vakmerő volt újabb haszontalan, felesleges kiadásokra, milliókba kerülő egyházpolitikai reformokra vállalkozni!

És most nyakunkon 15 millió forintnyi deficittel, üres állampénzlárral, rendezetlen valutával itt állunk az egyházpolitikai törvények életbeléptetése előtt és a bukás biztos tudásával készülünk erősen az ezredéves kiállításra. Szép kilátások!

De ne legyünk egyoldalúak: lássuk, mivel mentegetik a hivatalos körök a 8 és negyed milliónyi második évnegyedi deficitet? Augusztus 16-a óta (ekkor jelent meg a hivatalos kimutatás) elég idejük volt az egész- és félhivatalos, titkos és nyílt kormánypárti és függetlenségi lapoknak a mentegetőzésre és mosakodásra. Hallgassuk meg őket.

Az első mentés, bevalljuk őszintén, igazán méltányos. Az t. i. hogy »az inség- és vetőmag-kölcsönök behajtását a kedvezőlen mezőgazdasági viszonyok mellett foganatosítani nem lehetett.« Valóban embertelenség lett volna végrehajtani az előlegek behajtását az a nélkül is érzékenyen sújtott szegény embereken. De ez a kifogás igen keveset magyaráz meg. Ezen a czímen u. i. csak 161,451

frttal vett be kevesebbet a kormány, — tehát még több mint 8 millió frt mentegetni való marad. Még ha hozzávesszük ehhez a telepítvényesektől »leszámitás folytán« be nem hajtott 216,088 frt 20 krnyi összeget is, — még mindig majdnem nyolcz millió a tiszta deficit.

Annál kevésbbé lehet komolyan venni a többi mentségeket. A fogyasztási adóknál több mint fél millió frt (510, 173 frt 45 $\frac{1}{2}$ kr.) az apadás, — mentségül pedig azt hozza fel a miniszter, *hogy az ellenzék többet jósolt.* Alapos mentség! A jogilletékeknél mutatkozó 177,629 frt és a pénzverő intézeteknél jelentkező másfél milliónyi (1.466,563 frt) hiányról pedig egész lakonikusan azt mondja a pénzügyminiszteri jelentés, hogy ez »*éppenséggel kezelésbeli ingadozásokra vezethető vissza.*« Tessék tenni róla, hogy ne legyen olyan »kezelésbeli ingadozás«, mely az országnak ilyen nagy kárt okoz.

Az államvasutak jövedelmének 1.866,678 frtot tevő csökkenésére ismét csak az a refrén, hogy nem olyan nagy, »mint ahogy némely sötéten látók jóslták«. A pénzügyminisztériumban ugy látzik nagyon is rózsásnak látják a — deficitet is. — Az hogy az állami gépgyárnak, a diósgyőri vas- és acélgyárnak bevételei 2-4 millióval gyarapodtak, — sovány vigasztalás, mert azt elfelejti kiemelni és számításba venni a jelentés, hogy ugyanezen gyárak kiadásai 2.272,846 frttal, az államvasutak kiadásai pedig 371,346 frttal emelkedtek!

Még gyengébb a kiadások emelkedésének mentegetőzése. »Átmeneti és technikai jellegű«, »nagyobb előirányzat folyamánai« és más ilyenféle frázisokkal az általuk is »igen jelentékenyen nagy«-nak mondott, 6-6 milliónyi nagyobbodást ki magyarázni még laikus előtt sem lehet.

Ezek után kár lesz többé dicsekedve előhozakodni a külföld bizalmával, a 4 és 3%-os kölcsönökkel, — melyek pénzügyeink rendezett voltát bizonyítanak. China még eddig nem vett kölcsönt Euró-

pától, nem is valami konszolidáltak a viszonyai, legalább a japáni háboru óta nem; és éppen most keltek el az európai piacon a 4%-os chinai értékpapírok. Nem a nagy »bizalom« vonza tehát a nagy tőkét hozzánk, hanem az a körülmény, hogy jövedelmezőbbben másutt nem tudják elhelyezni pénzüket.

Mi pedig olyan naivok vagyunk, hogy meg is köszönjük szépen Rothschildnak, hogy szives volt a 4%-os konverzió fejében néhány milliót — zsebetenni. A kormányt pedig hagyjuk tovább — — csinálni a deficitet.

A püspöki konferencia.

Vaszary Kolos bíboros hercegprimás már szétküldötte a főpapoknak a meghívókat az augusztus 31-dikén, szombaton tartandó püspöki konferenciára. A konferencia délelőtt tíz órakor kezdődik a primási palota nagytermében és előreláthatólag néhány napig fog tartani. Főtárgya, annak a megvitatása lesz, hogy az egyházpolitikai reformtörvények életbeléptetése alkalmavalközös főpásztori levelet bocsássanak-e ki, vagy pedig minden főpap külön intézkedjék. Ha a konferencián a közös főpásztori levelet fogadják el, akkor annak minden pontját külön vitatják meg, ha pedig azt határozzák, hogy minden főpap külön bocsásson ki pásztorlevelet, akkor csak a rendelkező rész nehézségeit vitatják meg tüzetesen. A konferencián Vaszary Kolos bíboros hercegprimás fog elnökölni, a jegyzői tisztelet pedig ezuttal is Fehér Ipoly pannonhalmi főpátpát végzi.

Megint rendelet.

A belügyminiszter az *állami anyakönyvvezetők nyilvántartása* tárgyában valamennyi törvényhatósági közigazgatási bizottsághoz a következő körrendeletet intézte:

Ezennel elrendelem, hogy a törvényhatóság területén működő állami anyakönyvvezetőkrol és helyettesekrol a közigazgatási bizottság nyilvántartást vezessen s abban minden változást pontosan feltüntessen. A nyilvántartásban az anyakönyvi kerület elnevezése, az anyakönyvvezető és az anyakönyvvezetőhelyet-

tes neve, állása (foglalkozása) esetleg tiszteletdíja, a házassági anyakönyvvezetésnél és a házasságkötésnél való közreműködéssel történt megbízatása, avagy ennek hiánya, végül az a körülmény tüntetendő fel, hogy meg van-e bízva az anyakönyvvezető egy vagy több szomszédos anyakönyvi kerületre nézve az A. T. 10. §-ának második bekezdésében jelzett tendókkal.

Budapest, 1895. évi aug. 18.

Perczel s. k.

Elmaradhatatlan sötét folt.

A Perczel Dezső belügyminiszterrel intim viszonyban álló »T o l n a v á r m e g y e« ezeket írja: »A kormány beavatott köreiből azt rebesgetik, hogy a jövő évre tervezett képviselőválasztásokat el fogják egy évre, a rendes időre halasztani. Az elhalasztást azzal indokolják, hogy a nemzet ezer éves fennállásának fényes ünnepéjével nem fér össze a képviselőválasztás, melynek *elmaradhatatlan sötét foltjai* jelentékenyen zavarhatnák a milleniumi ünnepek összhangját.« Lám, belügyminiszter urék már tudják, hogy a legközelebbi választásoknak »elmaradhatatlan sötét foltjai lesznek! De miért lesznek foltjai«, miért lesznek sötétek és miért elmaradhatatlanok?«

A müncheni katolikus nagygyűlés.

A müncheni katolikus nagygyűlés augusztus 26-án tartotta meg első zárt ülését. Az ülést Geiger főtörvényszéki bíró nyitotta meg és beszédében a katolikus gyűlés jelentőségét méltatta. Ezután Preysing gróf a pápa levelét olvasta fel, melyben kifejezést ad annak hogy a katolikus gyűlés irányát és célját helyesli, t. i., hogy az ifjuság nevelése előmozdítassék, a napi sajtó és a népies irodalom az igazság és a jog védelmének szolgálatában álljon. A pápa végül a katolikus gyűlésnek apostoli áldását küldi. Elnökké Müller igazságügyi tanácsost (Koblenc) első alelnökké Ow birodalmi tanácsost és második alelnökké Rang igazságügyi tanácsost (Fuida) választották, mire megejtették a bizottságok elnökeinek választását. Tiszteletbeli elnökké Ligonsz és Kehler követségi tanácsost választották. Továbbá elhatározták, hogy a pápának, a regens hercegnek és a császárnak üdvözlő táviratokat küldenek.

Ugyanazon a napon megtartott az első nyilvános ülés, melyen a nunczius és a müncheni érsek is megjelent, délután 5 órakor volt. Müller elnök kifejtette, hogy a gyűlés célja a támadásokat leküzdeni és az egyház, a pápa, a katolikusok és a katolikus rendek szabadságáért sorompóba lépni. »Mi — mondá — senkit sem provokálunk, de nem is félünk senkitől!« (Élénk tetszés.) Thoma érsek (München) Isten áldását kérte a gyülekezetre, mire a nunczius a pápa képviselőletében megáldotta a gyűlést. Schork érsek (Bamberg) hangsúlyozza, hogy az egyház az igazságért, méltányosságért és a szeretetért harcra szólva szilárdan áll. — Dr. Porsch (Boroszló) a szerzetes rendekről szólt és kiemelte, hogy szabadságot kívánnak a zárdák, rendek és a jezsuiták részére. Nem a felekezetek közti harcra szól, ma az összes felekezeteknek egy ellenségük van, a hitlenség és ezt kell leküzdeni. Erre a küzdelemre minden felekezetnek feltétlen szabadságot kell adni. (Tetszés.) Ezután még Huhn városi plébános tartott előadást a kereszténységről és az atheizmusról, mire a gyűlést 8-ad fél órakor bezárták.

A katolikus nagygyűlésen tárgyalásra kerülő indítványok közt van Hertling báró és Preysing gróf indítványa is, mely szerint a gyűlés kifejezi abbeli meggyőződését, hogy a Szentszék terrorialis hatalmának visszaállítására elkerülhetetlenül szükséges a Szentszék önállósága, valamint az egyházban és az egyházzal való szabadsága és függetlensége érdekében. Továbbá ama remény nyit kifejezést, hogy a Szentszék megillető világi állásnak mindinkább el kell ismertetnie. Egy másik indítvány kimondja, hogy az egész világ katolikusait megbotránkozással kell, hogy eltöltse az, hogy az egyház ellenségei »a szent Atya megrablásának« 25-ik évfordulóját megünnepelni akarják. Erre való tekintettel a gyűlés szent kötelességének tartja, hogy a pápai Szék elévülhetetlen jogait és territoriális függetlenségét visszakövetelje.

A katolikus nagygyűlés augusztus 27-iki ülése alkalmából reggel a Pétertemplomban ünnepélyes istentisztelet volt, melyen Lajos-Ferdinánd herceg és neje is jelen voltak. A katolikus gyűlés ma délelőtt tartotta második zárt közgyűlést; a melyben indítványt fogadtak el, az Amerikába való könnyelmű kíváncsiság megakadályozása iránt. Schnürer tanár (Freiburg Svájc) jelentést tett a tudomány és sajtó bizottság tárgyalásairól és hangsúlyozta

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Fürdő után.

— A »Tiszantul« eredeti tárczája. —

A szép kis szösze asszonyka idegesen babrált a sok fürdői csecebecse között, míg férje Gerő ur a szomszéd szobában egy tőzsdéi árfolyamjegyzéket tanulmányozott s csibukja füstjét az »à la baisse« vagy »à la hausse« értékének megfelelő mennyiségben eresztgette ki szájából.

Gerő ur azok közé az emberek közé tartozik, akiket a világ áldott férjeknek nevez s ezen jelzőnek főkélléke teljesen az ő érdeme is, mert ha az említett füstbodorcskákkal nem is röppentek el megörökítő gondolatok, a jól megfontolt spekuláns eszméi velős mondatokat ígtattattak egy — a lányos mamák előtt, — minden klasszikusoknál ösmertebb könyv lapjaira...

Gerő már negyvenes volt, amikor a poétikus lelkű művelt szegény gyermekleányt nőül vette s mennyire boldoggá tette ez őt csaeskaságával, kedvességével; mennyi derűt varázsolt egyhangu életébe!

Egész életét a számok között töltötte, a szeretetből keveset élvezett s most a kis feleség egy kedves szaváért, egy mosolyáért minden gazdagságát feláldozta volna. — Boldog volt, ha örömet szerezhetett neki, ezernyi szélesy kívánságát könnyű szerrel teljesíthette. —

Ha az asszonyka lelkesülten beszélt neki a zenéről, irodalomról, bámulva hallgatta a

szellemes csevegést. Ő mindezekből oly keveset értett, csak azt tudta, hogy szép amit hall s különösen azért szép, mert a kedves ajakról jönnek a szavak.

Szerette, nagyon szerette a gyermekaszonyt!...

Zongora hangok verődtek át a szalonból, az asszonyka játszott.

A közelmúlt, a fürdői élet tarka képei tánczoltak szemei előtt.

Mintha a havasok képének hatása alatt játszaná a Wagneri zenét fenséggel, most mintha a nap bucsulását látna csillogni a havasok csucsain, egy alpesi kürtszóló dallamát utánozza, majd a madárdalok, virágos völgy hangulatának megfelelően Mendelssohn bájos tavaszi dalába megy át, játszik érzéssel, a tavaszi sejtelem remény fénye csillog fel szemében s amint még zognak a bűvös, dallamos zene végső akkordjai, a szerelem mosolyával ajakán csap át egy pajkos manuetthe.

Egy Chopin polonaise bekezdésénél a vágy, a szerelmi mámor érzése ömlik el arcán; egy nyáreji mulatság emléke villan fel lelkében, de az első bus akkordnál megkapja szívét valami fájó gondolat, a szerelmi mámor elmúlik arczáról s egy könyvessepp rezeg fel szemében.

A polonaise véghangjaiba egy kopogtatás enyészett el s a szalon ajtaján egy esinos nevető szemű nő toppant be örömköltással:

»Szervusz lelkem Lottikám! Hát megjöttetek, hogy vagy?«

Az asszonyka kibontakozott az ölelő karokból, ajakára mosoly röppent, de szempilláin

még ott ragyogtak a fájdalom harmateseppei. Bensőséggel szoritotta meg barátónje kezét, azután megszólalt:

»Az éjjel jöttünk meg.«

»Te sirtál most, ugy-e?..... Mi bajod?«

»Semmi, semmi... azaz... Tudod Irénkém, olyan bohó vagyok én. Annyi szépet látnunk, annyi tündériest, előttem ismeretlent, hogy ki sem mondhatom s most a zongora mellett felbukkant ismét a sok fürdői, tátrai kép, előttem lelkem elszállt a zene varázsa alatt arra a gyönyörű vidékre, ahol a fenyő zöldül, a gyopár virul... s tudod az a Chopin... az a közvetlen érzéssel megírt zene, — egy emlék hatása alatt. — könyveket esalt szemimbe.

Hiszen tudod, milyen gyermek vagyok...»

»De tudod édesem, miért jöttem.« Gyere le velem a parkba sétálni, az idő nagyon kellemes, a levegő tiszta.«

»Szívesen megyek, míg én átöltözöm, nézgesd a tátrai fényképeket, ott vannak a kis asztalkán. Jó képek!«

A bájos vendég helyet foglalt egy bárszony székecsén, s az asztalkára szórt képeket, faragványokat nézegette. — A mint az asszonyka néhány percz múlva csinos séta ruhában visszatért, — hangos kacajjal fogadta s egy zöld fenyő dobozt tartott kezében:

»Nagyszerű! Pompás! Mig te ő tőztél, én beutaztam a Tátrát. Egyenként nézegettem a képeket s közbe közbe egyet szippantottam ebből a fenyő toboz illatából s ott képzeltem magam a csorbai tó partján a fenyvesek kö-

annak szükségét, hogy az egyetemeken katólikus tanerők alkalmaztassanak. Schnürer indítványát, fiatal jeles katólikus tudósok támogatása iránt, a közgyűlés elfogadta. Hüppner kerületi rektor (Hessenből) utal a katólikus mulattató olvasmányok csekély elterjesztésére és azt követeli, hogy a nem katólikus irodalom ellen keresztes hadjárat indíttassék. (Élénk helyeslés.) A katólikus irodalom terjesztésére megfelelő indítványt fogadtak el.

Löwenstein hercege utal a vallásháború Magyarországon című elosztásra kerülő röpiratra és hangsúlyozza, hogy a magyar kultúra sokkal rosszabb, mint minden más ország kultúrája. Prohaszka tanár (Esztergomból) élénken tiltakozik a magyarországi kultúra ellen, mely az egyház és iskola leigázására és a zárdák szekularizációjára törekszik. Müller elnök ama meggyőződésének ad kifejezést, hogy a német katólikusok élénken osztóznak a magyar katólikusok sorsában. (Helyeslés.)

Buch tanár jelentést tesz az iskolabizottság üléseiről. A közgyűlés elfogadta az iskola felekezeti jellegének fentartására, s az egyház befolyásának az egész iskolára való megővására célzó indítványokat. — Erre a közgyűlést délután egy negyed 1 órakor bezárták.

Lapszemle.

Budapest, 1895. aug. 28.

A **Magyar Állam** „Közvélemény” című vezércikkében kifejti, hogy van tiszta katólikus közvélemény, mely józanul, elfogulatlanul ítél, sőt már ítélte is az ilyen mű eljárások felett. Nem harezot kér, hanem végre-valahára hadüzenetet a liberálistáknak.

A **Hazánk** „Az iskolai év küszöbén” cíművel odamutat, hogy az iskolák lennének hivatva, a nép lelkületén ragódó vészedelemes társadalmat, a nép lelkületének oly irányban való művelése által látja gyógyítani, ha az iskolákat rendezik.

A **Magyarország** „Országos pártgyűlés” című alatt cikkezik és azt mondja, hogy az állandó harez, melyet egy idő óta a függetlenségi és 48-as pártok árnyalatai egymással vivnak, szűnő félben van, mert egyfelől belátják, hogy a bekövetkezett szakadás folytán meddő működésre vannak utalva, másfelől pedig mert a függetlenségi és 48-as párthoz tartozó választók, az ország minden részében

egész nyomatékkal odanyilatkoztak, hogy ők képviselőiket nem azért választották, hogy egymással torzsalkodjanak, hanem hogy mint törvényhozók üdvös törvényeket alkossanak és hogy Magyarországnak a kiegyezés által biztosított jogait érvényre juttassák s a már meglevőket megvédjék. Különbö a választások előtt melyek előre láthatólag a szokottnál korábban fognak megejtetni — az egyesülést több mint valószínűnek jelzi.

A **Pesti Napló** „Szavapárti hangokról” ír, melyeket a szerb kormány egész dörgedelmesen juttat Budapestre azért, mert egy Szerbiából Magyarországra szállított sertés csoport megvizsgálása alkalmával az megfertőztetettnek találtatott s ennek folytán a szállítmányt a határon nem engedte keresztül. Szóval és testtel fenyegetnek tehát s azzal ijesztgetnek, hogy a kereskedelmi szerződést fel fogják mondani. Ezt azonban valószínűleg kétszer is megfogják gondolni, mert a felmondásból nem nekünk, de leginkább csak nekik lehetne kárunk.

A **Nemzet** a szerbiai „sertés kérdés”-t tárgyalja és nem csodálkozik azon a nagy lármán, melyet a szaván túl csapnák, mert hisz felszabadulásuk óta a sertéskereskedés képezte és képezi a szerbek legnagyobb jövedelmi forrását, így tehát igen könnyen érthető ha a most elrendelt határozat miatt jajveszkelnek. Magyarország Szerbia érdekeit, mindig szívén visélte, de ezt még sem engedheti meg, hogy a beteg sertések behozatala által a mi sertés állományunk megfertőztessék.

A **Budapesti Hírlap** „Szinházainkról” cikkezik, és kiemeli „annak” nemzeti és művelődési szempontból jutott fontos szerepét és azután azon kérdéssel foglalkozik, miként járulhatnának hozzá színházaink a milleniumi ünnep emeléséhez?

A **Magyar Hírlap** „Nemzeti kereskedelem”-ről ír és a beérkezett iparkamarai jelentések alapján azt konstatálja, hogy intéző körreink kereskedelmünk fejlődésével vajmi keveset foglalkoznak, mintha csak az nálunk oly fokan állana, hogy további fejlesztésre már nem is szorul. Ez egy igen téves felfogás, mert itt még sok, nagyon sok tenni való van, csak hogy nagyobb a közöny mint tevékenységi kedv, miért is e kettőnek megcserelése kívánatos lenne.

A **Nemzeti Ujság** folytatólag az „oláh kérdéssről” ír és azt fejtegeti, miért vált az oláh izgatás egyszerre oly erőssé és oly vakmerővé, a milyen eddig még soha nem volt. En-

nek okát abban látja, hogy a mozgalom vezetői az adott helyzetben a cél elérését vagy legalább is ahhoz egy lépéssel közelebb jutását lehetségesnek tartják, mert sokan vélekednek úgy, hogy a biztatást Oroszországból kapják és hogy már a muszka háború is küszöbön áll.

Az **Egyetértés** az aug. 31-kére összehívott püspöki konferenciáról cikkezik. Nem tudjuk ugyan, hogy mi lesz az eredménye, de reméljük, hogy a várva-várt béke helyre lesz állítva. A lap azt mondja tévesen, hogy az alsóbb papság nem ért egyet a püspöki karral és ezért a régi heves modorban támad most is a törvények ellen, amit a püspöki kar volna hivatva saját tekintélyével megvédeni, mert a törvények különben sem sértik a lelkiismeretet (?) s a harez ártalmára lenne a társadalmi és politikai békének. Abban az egyben azonban bizhatunk, hogy a püspöki kar tanácskozmánya teljesen meg fog felelni egy a keresztényi szeretet, mint a hazafiasság követelményeinek.

»Mit akar a néppárt?»

III.

(Folytatás.)

Hol van az a boldog halandó ebben az országban, aki soha sem szorulna kölcsönre, hanem zsebébe nyulván, mindig találna ott elegendő-esergő jószágot! Hát bizony fáj állapot volna ez, de sajnos, nincs ám így a dolog!

Ime, teszem azt, halálesett fordul elő a szegény ember, a kisgazda házában, avagy hirtelen kár éri őt, pénzre volna hamarjában szüksége, de hát nincs, ahol pedig nincs, ne keress. Hova forduljon tehát egy kis pénzmagért? Igaz vannak a városban takarékpénztárak vagy bankok, szóval *hitelintézetek*, de azoktól csak sok utánjárással, nagy költséggel, betáblázással, kezésekkel stb. lehet kölcsön kapni. A kinek nincs mire tábláztatnia, vagy nem akad keze, ha még oly becsületes ember is mert nem ismerik, nem adnak a szakálára semmit, ha még olyan hosszú is az. De meg egy-két forinttal el sem kezdik a bankok. Már most mindjárt 50 frttal kezdje a szegény ember, mikor neki csak 7—8 frtra volna szüksége? Hova forduljon tehát, mert pénznek muszáj lenni! Elmegy az — uzsoráshoz. No, jaj nekéd szegény ember! Veszve van az a tyuk, mely rókát hi komának. Pedig ez a te komád sem másfajta ember.

Az uzsorásnál nem ez a legnagyobb baj, hogy nagy kamatot szed, hanem az, hogy így

zött, vagy akár a lomniczi csucs tetején. Ott még ti sem voltatok!

»No a csucson éppen nem, de láttuk ám ragyogó napfényes időben, amint a kék égből, kivált havas csucsával, őrszemként tekint le a Szepesség virágos völgyeire.»

»Gyönyörű lehet az a dobsinai jégbarlang?»

»Ah kedvesem, az ott érzett benyomást sohasem fogom elfeledni.»

Egyik pillanatban még kint vagyunk a szabad természetben, az azur égből mosolyog le a virágos rétre.

Itt egy kis patak siet, csobogva ugrál a fehér és barna kőcseken, majd elvész a zöld bokrok között.

Amott a fenyők sűrűje sötétlik. Mindenütt mozgalom; az élet zaja hangzik fel. A másik pillanatban, a barlang hideg, fenséges esendjében bámulhatjuk a természet csodás alkotásait. Az elektromos fény kék színben világít a tündöklő jégoszlopokon, a boltozat milliónyi lecsüngő jégcsapja a szivárvány színében szípközvetve verődik vissza az óriási terem sima fenekéről.

A korridor, a lugos, a vizesés tündéres képei után a pokol ijesztő sziklás mélysége sötétlik előttünk.

Éppen mikor ott voltunk, egy német turistának kutyája lezuhant a mélységbe. Szegény kis állat! A vendégek kedvence volt.

Remegve hagyjuk el ezt a rettentően szép helyet. Amint visszatértünk s ismét a langyos illatos levegő vesz körül, halljuk ismét a kedves zümmögést, a nyüzsgő élet zaját, mintha a szerelem mosolyogna le a kék égbőltről.

Örülünk, hogy élünk, hogy visszatértünk a fenséges hideg sirböltből. A völgy képe a szeretet, a barlangé a hideg fenség, mit félve bámulunk.

Az asszonyka egyenként szedegette fel az asztalkáról a képeket, mindenikre tudott valamit mondani.

»Ez itt a tarpataki vizesés, ez a zöld tó képe, ez a lublóí vár.»

Most egy újabb kép került kezébe. Fenyves setétjéből apró tornyos terrászos svájci stílusú pavillonok fehérlettek elő a képről.

Amint megpillantotta, azonnal elborult arcza s beszédes ajka elhallgatott. Leejtette a képet az asztalkára.

Nézte, nézte egy darabig merően, míg barátja bámulva arcának hirtelen változását, aztán a képre mutatva hévvel, szenvedélyvel ragyogó szemekkel beszélt:

»Nézd ez Barlangliget! Látod itt ezt a csinos csarnokot, itt van a táncsterem s emitt ez a kis villa ez volt a mi lakásunk s amott az a másik a hol . . .»

Mintha megsokalta volna a fájdalom az öröm e pillanatnyi mámorát, elüzte az asszonyka arcáról a szenvedélyes öröm fényét s a jelennek: a pozitív való hangulatának megfelelően, komor felhőket vont reá. Zokogva esett egy közeli kerevetre, arcát a peluche párnácskába temette.

»De az Istenért, mi bajod, Lottikám.» Te rosszul vagy! . . . Beszélj!»

Gyorsan felugrott ekkor az asszonyka a kerevetről, finom kendőcskéjével kitorlálta szeméit s szaggatottan kezdé:

»Nincs semmi bajom! . . . menjünk ki in-

nét . . . majd kint, itt oly nyomasztó minden. Azok az ármokák mintha gonyolódva mosolyognának le a konzolokról, azok a szerelmes képek ott a falon . . . Merő paródia! Hiu csillogás!

Ugy érzem itt magam, mintha a félős hideg szép jégbarlang tündérkirálynője volnék, ott kint az élet, a szerelem várna reám s itt bent minden oly sivár, üres szeretet nélküli volna . . . menjünk ki . . .

Lebukott már a nap a templom rokokó tornyai mögé e az előtte elterülő park árnyékba borult, csak a nyárfák fenső sugarán tánczol, futkos még viszfénye s rezeg az ezüst levélkéken, majd elmúlik az is s a sárgás fényű háttérből élesen válik ki az ódon templom körvonalai.

Ott ül a két asszonyka egy padon a sértány fái alatt, zizegnek fejük felett a platán levelek.

Bent a tölgy bokor mélyén trillázik, csatog egy kis énekes, elkapja a szellő a hangot s viszi valahova messze, messze, talán egy uton az asszonyka sóhajával.

A bokrok alja már a sötétbe vesz el s a homály kezd uralkodni, emitt egy a pad melletti fűszálon egy elkésett bogárka pihen még, majd felröppen s elzizeg az alkonyba.

»Igen igen!» szólalt meg a szőke szép asszony s ajkán remegtek a szavak. »Nekem is meg kellett tudni, hogy azért élek, hogy szeressek.»

Gyermek leány voltam, mikor Gerő megkérte kezemet, te tudod legjobban. Az egész világ azt mondta: »Jó parthie, kifogástalan ember» s én azt hittem, hogy a szerelem az a

vagy úgy, behálózza az adóst. Néha pl. ha szatocs féle ember, megköveteli, hogy az adós mindent nála vásároljon, mivel különben felmondana. Adja aztán a sok rossz portékát — méreg drágán. Végre itt az aratás, meg van a termés. Most meg azt követeli hogy az adós nála adjon el mindent, természetesen jó olcsón és mikor jön a leszámolás, alig kap valamit. És bár legalább azt a valamit kapná meg! De azt sem kapja kézhez, hanem le kell vásárolnia későbbben hitelezőjénél uzsorás uramnál. Az aztán egészen mindegy, akár Iezignek akár Péternek nevezzék is azt az uzsorást, vagyis akár zsidó legyen az, akár magyar, istentelen emberrnyuzó mindkettő.

A ki igaz barátja a népnek, az nem törhet ilyen lelketlen bánásmódot, hanem arra fog törekedni hogy azon segítve legyen.

S erre a célra józaváló *Hiteliszövetkezetek* kellene szervezni.

A hiteliszövetkezetek kis takarékpénztárak, melyek helyben a községbe vannak s kis apró kölcsönöket adnak; kaphat belőlük a legszegényebb ember is, mert otthon ismerik őt, megbiznak benne.

Ezen hiteliszövetkezetek és a takarékpénztárak vagy bankok között az különbség, hogy ezekhez a forgatott pénz maga a bankár adja, vagy többen egyesek, kiket részvényeseknek nevezünk és épen azért azért, ha nyereségy marad, pedig szokott maradni sok is, akkor az az övék s a betevőknek a kamaton kívül mi sem jut. Ellenben a hiteliszövetkezeteknél mind azoknak, a kik betenni vagy kivenni akarnak, tagul is be kell állaniok s e végből bizonyos csekély összeget — akár hetenkint 10 krjával — befizetniük. Az év végén aztán valamenyen osztoznak a nyereségen, oly arányban a milyenben befizettek.

A másik baja a kiscgazdának, hogy kevés egy két zsákkal levén csak termése, nem állhat szóba a nagykereskedővel — vagy inkább az nem áll vele — a ki meg ezer meg ezer métermáza számra veszi a jószágot, hanem kénytelen eladni a kiskereskedőnek. Ez aztán tovább adja nagyobbaknak, az meg még nagyobbaknak, 4—5 kézen is általmegy a jószág s valamenyi nyerni akar rajta, pedig nem is keveset s így történik aztán, hogy a föld terméséből nem annak van java haszna, aki egész eszterdön át izzadott, fáradott, adózott érte, hanem azoknak, akik átmázsálják, s egy két napig vesződvén vele, tovább adják. »Szegény fog maradat — gazdag eszi meg!«

vonzalom, amit iránta érzek. A világnak igaza volt, férjem a legjobb férj, elhalmozott mindennel, gyengéd figyelmes irántam s én hálátlan nyomorultnak érzem magam akkor is, ha gondolatom máshol kalandoz, mint ő nála. . .

Nem tudtam én a szerelemtől, csak most kellett azt megismernem, a mikor percznyi öröm után örökös kint szerzett«.

Egy közeli nyitott ablakon zongora kíséret mellett csengő ének hangjai lopóztak ki.

»Miféle dal ez, oly ismeretes előttem. Szólt meg újra az asszonyka.

»Lóla belépője a paraszt becsületből, a színházi primadonna lakik itt, az énekel«.

»Ah Lóla! . . . az az utálatos asszony. Soha soha sem tudnám férjemet megcsalni! Talán majd elmúlik a fájdalmam, talán eloszlik a bűvös káprázat szemem elől s otthonomba a béke költözik ismét . . .

Nyári álom, varázs szép álom! Hova röp-pentél? . . .

Mintha hallanám azt a bűvös szót, amit a nyáreji mulatság zenéjének varázsa alatt sügött: »Szeretem, szeretem . . .«

Ismerek egy szép verset s akkor az jutott eszembe:

Mikor egy leányka születik

Egy kis fiu álmában mosolyog,

Egymást nem látják, nem is ismerik;

Ez a kettő találkozni fog. . . .

A mint az estély után pihenni tartunk, még alig szenderültem el, édes zene ébresztett fel; egy gyönyörű barcollora akkordjai szűrődtek be hozzám a fenyő lombokon keresztül s a bűvös hangocskák, mik útközben a

NAPTÁR.

— Augusztus 29. —

Csütörtök, Róm. kath. Ker. János fejr. Prot. János fejr. Gör. kol. Dicomd auguszt. 16. Izs. S. Schoffim 8.

Nap két 5 óra — p., nyug. 6 óra 31 p. Hold kelte 8 óra 6 p. nyug. 6 óra 31 p. Hold kelte 8 óra 6 p. nyugta 10 óra 24 p.

Szept. 1. A nagyváradi és biharm. 1848—49-iki honvéd-egyesület közgyűlése d. e. 11 órakor a Bihar-megye székháza kistermében.

3. Biharvármegye közg. bizottságának ülése.

5. Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése d. u. 3 órakor.

7—9. A polgári lövész-egylet szabad díjlövészete.

12. Nagyvárad város közgyűlése d. u. 3 órakor.

15. Iványi Ödön sírkövének ünnepélyes leleplezése d. e. 11 órakor.

18. Bihar-megye évnegyedes közgyűlése d. e. 9 órakor.

22. A nagyváradi iparos ifjak egyletének szüreti mulatsága a Fekete Sas termében.

Október 7. Katonai lövésár Nagy-Szalontán.

9. Katonai lövésár Nagyváradon.

11. Katonai lövésár Székelyhídon.

12. Katonai lövésár Er-Mihályfalván.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő katekizisokban kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,

Sonnenwirth-féle barátság Fő-utca,

Kádár és Kiss cégénél Kishid-fő,

Kutasi D. papirkereskedésében Ur-utca,

Fauker Dániel papirkereskedésében Kis-piac,

Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mesny János fűszerkereskedésében Körös-utca.

Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.

Frankl Mari tőzsdé és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiac.

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadhatók.

—

* A hercegprímási palotából. Vassary

Kolos biboros hercegprímás jelenleg dr. Kohl Mé-

dárd és Széchenyi Miklós apáttal a fővárosban tar-

tózkodik. Az egyházfejedelemnek a balatonfüredi tar-

tózkodás igen jól tett. Most egész nap dolgozik s a

sok munka egészségének mitsem árt. A biboros her-

cegprímás szombaton elnökölni fog a püspöki kon-

ferencián, a mely után azonban az idén aligha

mehet vissza Fűredre, mert szeptember első napjai-

ban Esztergomba utazik, ott egy pár konzisztóriumot

tart s jelen lesz az esztergomi hid ünnepélyes fel-

avatásán. Innen a fővárosba tér vissza, mert jelen-

léte szükséges az egyházpolitikai törvények életbe-

léptetése alkalmából. Szeptember végén vagy október

elején, a hadgyakorlatok befejeztével a király Buda-

pestre jön, a mikor jelenléte okvetlen kívánatos.

A király itt időzése alkalmával személyesen teszi le

holdsugárral, illatárral összeölelkeztek, lelkemet

édes mámmal töltötték el.

Ő küldte ezt a dalt, tudtam nagyon jól.

Szerelmi mámmal aludtam el.

Ez az álom! . . . ez volt az én osztályrés-

szem a szerelemből. Mintha sok kis tündér rep-

desett volna körül, mintha kis koboldok sug-

dosták volna: »Élni, élni, szeretni!«

A reggeli zömmögés az illatárral beözön-

lott a nyitott ablakon s én felébredtem.

Másnap ismét láttam őt, ismét beszéltem

vele, kísértés fogott el, de midőn férjem jósa-

gos arcát megláttam, háláérzetem intőleg szó-

lalt fel s szerelmem fádalmas sebe alá rejtő-

zött el . . . .

Az alkony álomba szenderített már min-

dent, elbujtak a kis dallosok. A zömmögés cse-

desül, elhal s az esti lég lelopja a fűre gyöny-

esepeit.

A közeli árvaházból a kis árvák esti

imája verődik a park lombjai közé, eloszlik a

sok apró hangocská, mindenfelé nyugalmat,

békét hirdetve.

*

Gerő még mindég pihen, alszik a kereve-

ten, csibukja kiégve, az ujság a szőnyegen hever

mellette, az utcáról a gázláng sárgás fénye

sziklik be a szoba sötétjébe s megvilágítja a

jóságosan mosolygó arcot.

Az asszonyka keresztül fut a szalon sző-

nyegén, a homályból csak a fehér szoborkák

villognak elő s lasan benyit alvó férjéhez. Li-

hegye áll meg a küszöbön, majd mint egy

vezeklő bűnös férje mellé térdel s egy csókot

lehel homlokára, azután kisuhan ismét s zo-

kogva borul az asztalkán heverő fűdői csece-

becsék fölé.

Paoliacco.

az új erzsébetvárosi templom alapkövét, mely alkalommal Vassary Kolos hercegprímás tartja az ünnepi misét, melyen a király is jelen lesz egész udvarával.

* **Rekvium: Rulikovszky Kázmérért.**

Mint minden évben, úgy most is hazafias ke-

gyelettel ülte meg Nagyvárad közönsége a 46

évvél ezelőtt martir-halált szenvedett Ruli-

kovszky Kázmér zsidás százados kivégez-

tetésének évfordulóját. Ezen alkalmából tegnap,

gyász isteni tisztelet tartatott a Szent-László

templomban, melyet Nemeskény Andor

plébános végzett fényes segédlettel. A templom

hajójában volt felállítva a díszes ravatal, me-

lyet Germán Károly a »Kegyelet« temetke-

zési intézet tulajdonosa volt szíves díjtalanul

eszközölni. A ravatalon szép koszorúk voltak

elhelyezve; továbbá kivégeztetését ábrázoló kép

gyertyákkal körülvéve, és egy szép élő virá-

gokból font koszoru melyet Szabó Gizella

urnó ajándékozott. Az isteni tisztelet végével a

közönség felállva elénekelt a szózatot, melyet

Kalmár Illés kántor vezetett orgonán. En-

nek végeztével a 48-as kör néhány tagja ki-

ment a temetőbe, hogy Szabó Gizella urnó

koszoruját a Rulikovszky sírjára tegyék.

A 48-as honvédek, kettő kivételével, a 48-as

kör és a pártnak számos tagja távolmaradá-

sukkal tündökölték.

* **Ünnepély az apáczaárdában.** A nagy-

váradon tegnap dél előtt 10 órakor apáczafel-

avatás volt. Ketten az egyszerű, egy pedig az

ünnepélyes hármass fogadalmat tette le. A mi-

sét Radnay Farkas prépost tartotta s a

fogadalmat az ő kezébe tették le. Segédkeztek:

Makucz Ernő, Halász Lajos, Bröstel

Lajos, Körösy Endre, Némethi Gyula,

Alersdorfer Julián, fölszentelt papok,

Kardos Aladár, Kozics Gusztáv és Ha-

zai Gyula. A beszédet Makucz Ernő zárdá-

lelkész tartotta s az egész ünnepély alatt a

székesegyház zenekara játszott.

* **A honvédelmi miniszter nyilatkozata.**

Mi is említettünk egyet-mást a központi lapok után

báró Fejérváry honvédelmi miniszter válogatóról.

A közlemények czáfolatául a honvédelmi miniszter

ur a következő nyilatkozatot küldötte be a lapoknak:

—

Az utóbbi időben több lap hozott családi

és magánügyeimre vonatkozó oly közleményt,

amely a tényeket részben elferdít, részben

pedig oly dolgokat tartalmaz, amelyek egyál-

talában nem igazak.

Bár ezen magánügyeim nyilvános működé-

semmel semmi vonatkozásba nem hozhatók,

s így azoknak a nagy közönség előtti tárgya-

lása a legkiméletesebben szólva is erős indis-

krétitót involvál, nem szóltam volna fel, ha

egyik közlemény nem olyan tartalmu, amely

ha való volna, egyéni becsületemet érintené.

Az illető közleménynek valótlan állítása

már hivatott oldalról meghazudtoltatván, csak

arra szoritkozom, hogy azt a magam részé-

ről is minden alapot nélkülöző ráfogásnak

nyilvánítsam ki.

Bad-Gastein, 1895. évi augusztus 26.

Báró Fejérváry Géza.

* **A reáliskola elkészült.** A reáliskola fel-

szerelésének ügyét tegnap tárgyalta a város tanácsa

s elhatározta, hogy felir a vallás- és közoktatásügyi

m. kir. miniszterhez: a mennyiben az állammal kö-

tött szerződés értelmében a felszereléseket az állam

köteles adni, a kimutatott felszerelési tárgyak be-

szerzése, a gáz- és vízvezeték bevezetése iránt

sürgösen intézkedjék. Ha a miniszter gyorsan intéz-

kedik, a reáliskola épülete már legközelebb át fog

adatni rendeltetési czéljának.

* **Tanár változás.** A nagyváradi praemon-

trei gymnasium tanári karában változás törté-

tént, amennyiben Kohányi Ferencz törté-

—

nelmi tanárt Kassára helyezték át s helyébe Bellágh Etelét nevezte ki a jászói prépost; Sebesztha Hugó német tanár pedig megrendült egészsége helyreállítás céljából szabadságot nyert s helyét Tóth Albin foglalja el.

* Erzsébet főhercegnő bérnialása. Károly Lajos főherceg legfiatalabb leánykáját, Erzsébet főhercegnőt a napokban bérnialták meg a wartholzi kastélyban. A főhercegnőt előbb dr. Marschall prelátus a bérnialás előtt megáldoztatta. Tíz órákor délelőtt érkezett meg dr. Gruscha bíborosérsek a titkára kíséretében. A bérnialás a várkapornájában történt. Az ünnepi aktus előtt a hercegek pompás, szüffel himzett miseruhát öltöztek fel, amely a meghalt Annunziata főhercegnő asszony menyasszonyi ruhájából készült. Az első padokban foglaltak helyet Károly Lajos főherceg, Róbert párizsi herceg, Mária Terézia és Mária Annunziata főhercegnők, a megbérnialandó nővérei és a bérnialó: Antónia párizsi hercegnő. A főhercegnő bérnialásában Antónia, Adelheid, Michaela neveket kapott. A sok ajándék közül, amely ez alkalomból a wartholzi kastélyba érkezett, legszebb a bérnialó: gyönyörű briliáns karperec A. P. monogrammal, és a főhercegnő apjává: egy ezüsthől készült fesszűlet. Délben a kastélyban ünnepi ebéd volt, amelyen az összes vendégek részt vettek.

* Eljegyzés. Kiss Károly a nagyváradi jónévű Kádár és Kiss cég beltagja, a napokban eljegyezte Pontelli Ilonka kisasszonyt.

* Sarah Bernhardt leánya. A nagy tragikának tizenhárom esztendő óta ugyancsak sok kellemetlenséget szerez egy csunya, vöröshajú leányzó, aki azt állítja, hogy ő Sarah Bernhardt leánya. Tizenhárom esztendő óta üldözi a leány a tragikát, akit elárastott kőr és fenyegető levelekkel s a kinek már nem egy kellemetlen szeszénát rögtönzött. Sarah nemrégiben a Gaulois egyik munkatársa előtt kijelentette, hogy ő leányt egy neveléses demonstráció alkalmával látta legelőször, amikor a rendőrök el is fogták. Valószínűleg a leány akkor látta őt először s azóta nem hagyja békében. Folyton a nyomában van s majd mindennap ír neki egy levelet, amelyben könyörög, hogy ismerje el a leányának. Sarah azt hiszi, hogy a leányt egy csomó ember összejátszik, akik pénzt akarnak tőle zsarolni. Végül kijelentette, hogy a leány ellen legközelebb feljelentést fog tenni a rendőrségnél.

* A megtévedt nő öngyilkossági kísérlete. Nem első és nem is utolsó eset, hogy a csábításnak nem tud ellentállani, a szerelem sőtét vermébe esett ártatlan leány. A csábító büntetlenül, lelki furdalás nélkül tovább áll és a szerenestlenül járt leány apátlan gyermekével, kitaszítva a tisztességes társadalomból, a megvetés könyörtelensége előtt esedezik a szánalom, a bocsánat iránt. Ilyen lelki bánatnak elviselésére gyengének érezte magát Szűcs Ágnes és szentjános-utcza lakásán véget akart vetni életének. Meg volt a zsinagóga is, melyre éppen akkor akarta felakasztani magát, mikor a háziasszonya véletlenül betoppant a lakására. Az apátlan kis poronty ennek a véletlennek köszönheti, hogy az édes anyját is el nem vesztette.

* Nemesség-adományozás. A király Ország Sándor dr. volt miniszteri tanácsosnak, volt országos képviselőnek, valamint törvényes utódainak a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül a magyar nemességet a budavári előnévvel díjmentesen adományozta.

* Elgázolás. Löblé Henrik kocsiá még szombaton, a nagy hid közelében szénával meg rakott szekérével elgázolt egy Dózsa Julianna nevű 20 éves leányt. A szekér keresztül ment rajta és súlyos sérüléseket szenvedett, hogy tegnap szülei kénytelenek voltak a Bihar megyei közkórházba szállítani. A rendőrség csak tegnap vett tudomást az esetről és azonnal megindította a vizsgálatot.

* Két gyermek-leány hőstette. Gróf Zichy József vedrői uradalmán a minap az egyik ura-

dalmi tiszt Kardos Lajos három éves Józsi fiával sétált egy tizenéves leány az uradalmon keresztül folyó Gidra nevű patak mellett. A fiu jókedvűen ugrándozott és kavicsokat dobált a vízbe, örülve az ezáltal előidéztet locsesanón. Egyszerre csak megbottlott s fejfelé beleesett a rohanó patakba. A velejáró leány megrémülve, kezeit földelvel szaladt föl és alá a parton segítségért kiabálva. Erre elősietett két kis leány, a 12 éves Forsinger Sárika és a 10 éves Schwarzer Gitla, jó barátok, a kik a közelben játszadoztak s látván a hullámokkal küzdő fiut, szónélkül utána ugrottak és saját ifju életük veszélyeztetésével kihúzták őt. A fiu még életben volt s most már ismét jól érzi magát. Zichy József gróf, kinek az esetet elbeszéltek, magához hívatta a két kis hősnőt, hogy megjutalmazza és megdícsérje őket. Mikor többek közt azt kérdezte tőlük: nem félték-e, azt felelték:

— Ó nem, hisz kötelességünk volt a szegény kis fiu életét megmenteni!

* Megbotozott udvarló. Pikáns eset foglalkoztatja a Püspök-fürdő közönségét. Egy debreczeni gavallér egy nagyváradi csinos fiatal uri asszonyra vetette szemét, kit folyton üldözött szerelmével, sőt udvarlás közben sértő ajánlatot is tett a menyecskének. A nő értesítette férjét a Don Jnan által ellene indított ostromról és csakhamar megérkezett a férj. A fürdő parkjában séta közben találkozott a felesége üldözőjével. Vele volt a felesége is. A férj minden bevezetés nélkül felpofozta a kellemetlen udvarlót. Aztán pedig botjával vert rajta végig, a mi a fürdőközönségnek nem mindennapi látvány volt. Az elpáhol Don Juan futott a járásbíróshoz s orvosi látlet alapján könnyű testi sértésért panaszt emelt az asszonyka férje ellen. A fürdőközönség érthető kíváncsisággal várja az ügy további fejleményét. Ezt írja a D. E.

* A Zöldfa átalakítása. Mikor Rimánóczy Kálmán kényelmes és csinos szállodáját megnyitotta, Czeglédy Sándor, ez a szorgalmas és fáradhatatlan üzletember sehogysem volt megelégedve azzal a jó hírnévvel, mely neki nemcsak Nagyváradon és a megyében, de azontul is jó bora, kitűnő konyhája és a közönség iránt tanúsítani szokott figyelme révén osztályrészt jutott. Bántotta őt, hogy ne az ő szállodája legyen a legszebb, legkényelmesebb. Addig tervezgetett, addig számított, míg egyszer csak egy szeniális ajánlatot adott be a közgyűléshez, hogy miként szeretné ő a Zöldfa szállodát a mai kor igényeinek megfelelően átalakítani, ha a város a bérletet újabb tizenkét esztendőre meghosszabbítja vele. És Czeglédy nemcsak ajánlatot tett, nemcsak ígéreteket rakott papírra, hanem a bérleti szerződés megkötése után azonnal hozzá látott a terv realizálásához. Az átalakítási munkálatokat ma-holnap befejezik és mondhatjuk egész bátran, hogy a Zöldfa helyiségeire nem lehet ráismerni. Minden szögletből elegancia és kényelem mosolyog felénk. A festések, művészi: a berendezés az ét- és bál termekben egészen új. A lépcsőház, folyosók, vendégszobák ugyelváltoztak a pazar díszítéstől, hogy alig lehet felismerni bennük a régit. A báltermek impozáns szépek és az eddig észlelt kellemetlen légvonatnak semmi nyoma. A kávéházi helyiség is versenyre kell az új Lloydal. Szóval még az udvaron is észre lehet venni az előnyös változást, Czeglédy nem kimélte a költségeket, hogy vendégeinek igényeit teljesen kielégíttesse. Pár hét múlva teljesen kész lesznek a munkálatok és akkor ünnepélyesen fogja megnyitni a derek bérlo a szállodát, melynek párja nemcsak vidéki városban, de még a fővárosban is ritkán akad.

* Késelő szabó. Haberland Gusztáv vasúti alkalmazott egy zubbonyt adott át javítás végett Kammatta Alajos olaszországi illetőségű szabómesternek és ugyanakkor két forintot is adott neki a munkadíj fejében. Haberland várta, várta a zubbonyt, de hiába várta. Végre türelmét vesztve, elment Kammatta lakására és követelte, hogy azonnal adja vissza a pénzt is, a zubbonyt is. Az olasz szabónak erre felforrott a vére és kést rántott Haberlandra. Baj nem történt, mert a megtámadott erősebb volt a támadónál.

* Az EMKE a király előtt. Segesvárról írják: gróf Bethlen Gábort, az EMKE elnökét, ki jelenleg keresdi kastélyában tartózkodik, a kabinetiroda a napokban értesítette, hogy az EMKE tiszteleg küldöttségét ő felsége szeptember 22-én Kolozsvárrt fogadja. A gróf ennek következtében intézkedett, hogy a küldöttség, az EMKE tagjaiból összeállítsák.

* Temetés. Pár nap előtt még az élet üde rózsája viritott ifju arcain s ma már ott fekszik a ravatalon kihült kebellet egy leányka, ki még alig volt 16-éves s ki még nem ismerte az élet szenvedéssel telt oldalát. Ujfalusy Jolánka hült tetemeit ma d. előtt 10 órákor helyezik örök nyugalomra. A ravatalt már is számtalan koszoru borítja s a családhoz több részvét nyilatkozat érkezett. A közönség nagy részvéte kísérje utolsó útjára a korán elhervadt, ártatlan liliumot.

* Meglopták az öreg Feldmann bácsit. Mig a meleg tart, Feldmann bácsi a feleségével együtt az uszodában foglalatokodik kora reggeltől késő estig. Ezt a kedvező alkalmat felhasználta Galambos Mojszáné, a cseléd, aki vasárnap az ablakon keresztül bemászott a szobájukba és a szekrény feltörése után hetven forinttal megugrott. A tolvaj cselédet körözik.

* Merénylet Rothschild ellen. Párisból újabban a következőket jelentik a Rothschild elleni merénylet ügyében. A Jodkovitz által fölbontott levélboríték egyetlen maradékán egy olvasható bőví van, a melyről megkísérlik felismerni az irás jellegét. Valamennyi személynek, a ki a pénteken és szombaton Rothschidnak küldött levelekről jelentést tett, megmutatták a szombaton érkezett leveleket, de az eljárásnak nem volt eredménye. A rendőrség hallgat. Jodkovitz állapota rosszabbra fordult; tizenhét éves leánya előtt titkolják, hogy atyja elvesztette jobbik szemét. — Rothschid báró Jodkovitz-alapítványt fog tenni, melynek rendeltetését a legközelebbi napokban hozzák nyilvánosságra.

* Kirabolt lelkész. Nagyszalontáról írja levelezőnk, hogy az ottani csendőrség erősen mozgósítva van a miatt, mert ismeretlen tettesek hétfőről keddre virradó éjjel kirabolták a madarászi gör. katolikus papot: Teorán Jánost. A betörő tolvajok ágyneműeket és ékszereket vittek el. A községben minden ember rendőr szerepre vállalkozott, és igyekszik kideríteni a tetteseket, mert a pap rendkívül jószívű és jóltevő ember, a kit a község védő angyalának nevezett el a lakosság.

* Magyarok nyomora Amerikában. New-Yorkban megjelenő német lapok írják, hogy Texas államban 340 Mexikóból odajött magyar nagy nyomorban van. A magyarok közül 130-an himlőben betegek s naponkint átlag négy ember hal meg közülük. Ilyen hírek hallatára meggondolhatná népünk az Amerikába való szakadatlan kivándorlást.

* Korcsmáros, ki a vendégeit megveri. Ilyen is akad Nagyváradon. Legalább így beszélték el tegnap a rendőrségnél Titi Bálint meg a társai. Szilágyi János, akinek már több izben volt elintézni valója a kapitányi hivatalnál, a napokban külvárosi korcsmájában egy játékszobát rendezett be, ahol reggelelőkig fosztogatták egymást a kártyaspillerek. Hétfőn reggel Szilágyi bement a játékszobába, hogy magához vegye a kártyapénzt s mert kevesellette, előbb megmotozta Titi Bálintot, erőszakal elvette tőle négy forintját és a zsebóráját. Miután ebbe nem akartak a vendégek belenyugodni, perelni kezdtek a korcsmárossal, aki aztán egy füttykössel alaposan helybenhagyta a vendégeit.

* Szerenestlenül járt Rohan herceg. Egy gráci távirat jelenti, hogy a harminckét esztendő Rohan Ernő herceg Oberburgban balesetnek lett az áldozata. A herceg vadászatra készült és vadászkutyáját akarta szabadon bocsátani, de amikor lehajlott, hogy a kutya lánczát eloldja, a

puskája elsült s a *golyó a fejét szétzúzta*. A herceget pár esztendővel ezelőtt Budapestre hozták egy gyógyító-intézetbe. Három héttel ezelőtt az orvosok teljesen épelméjűnek nyilvánították és akkor egyszerre nagy vagyon birtokosa lett.

* **Megszűnt hitelesítési hivatal.** A földmivelésügyi m. kir. miniszter a székellyhidi hordó-hitelesítő hivatalt megszüntette s elrendelte a pecsétek bevonását.

* **Csónakázók veszedelme.** Sajnálatos szerencsétlenség történt *Beregszászon*, a Vérke folyóvizén. Két fiatal ember és négy fiatal leány ült egy kisszerű csónakba, mely a mint a városi kőhid lábához ért, felfordult és a csónakázókat a vízbe borította. A segélykiáltásokra temérdek nép gyűlt össze, de a mentés az esti sötétség miatt nehezen ment. Négyet mindazáltal kimentettek, kettőt azonban, *Lipsitz* könyvkötő 17 éves leányát és *Salamon* kővéső 14 éves leányát csak holtan húzták ki a folyóból.

* **Megint Fánye.** A városligetben, B. Gy. nagyvárad-i iparos leült egy lóczára pihen. Mialatt homlokát törölgette, szomszédja ellopta tőle a pipáját és a pénzes tárczáját. Ki volt a szomszéd? Ezt kutatatta egy darabig a rendőrség és a személyleírás alapján kiderítette, hogy megint *Fánye* Tódor tett rossz fát a tűzre.

x **Mától kezdve mindennemű elemi polgári-, középiskolai- és jogakadémiai tankönyvek** — az iskolák igazgatósága által kibocsátott jegyzékek szerint **Laszky Ármán könyv- és papirkereskedésében** (Kossuth Lajos-utcai takarékpénztári épület) **kaphatók.**

Vonatok érkezési és indulási ideje 1895. május 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-48, 7-15, 8-42.	Budapest felé 2-26, 8-48, 11-04, 11-32, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskőh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskőh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kőről 10-05, 8-00.	Köt-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-35.
Szent-László és Félix fűrdőből 8-15*, 10-10, 3-37*, 6-20, 8-55, 10-54*	Szent-László és Félix fűrdőbe 6-40*, 8-39, 2-05*, 4-45, 7-20, 9-19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.
A *-gal jelölt vonatok csak vasár- és ünnepnapokon közlekednek.

TANÜGY.

Értesítés.

A nagyvárad-ujvárosi községi ismétlő leány iskolában a beiratások szept. 2-től 8-ig tartanak d. e. 8—11., d. u. 2—5 óráig. Ezen iskolába oly tanulók vétetnek fel, kik az elemi iskola 4-ik osztályát sikerrel végezték, más iskolába nem járnak és a 15 éves kort még be nem töltötték.

Az ismétlő iskolások csak 15 kr. beiratási díjat fizetnek.

Az ismétlő iskolában hetenként kétszer, csütörtökön és szombaton délután 2-től 4-ig tartatik a tanítás.

Felhívtnak a t. szülők, hogy iskolaköteles leányaikat a jelzett időben beírtni sziveskedjenek, nehogy a késedelmeskedés miatt zaklatásnak legyenek kitéve.

Nagyvárad, 1895. aug. 27.

Az igazgatóság.

Az iparos tanonc iskola tanító kara.

Az iparostanonc iskola tanító karát tegnap tartott ülésében alakította meg a tanács következőkép: igazgató *Szűcs* Izsó, óradijas tanítók Domokos Andor, Kalmár Illés, Tóth Imre, Mandel Ferencz, Pál Gábor, Gombay János, Békési János, Sándor Alajos, Istvánfi József, Nagy Lajos, Bertalan Lajos, Gasperik Lajos,

Oo Dezső, Máthé Géza, Ember György, Guttman Zsigmond, Váraljai Sándor, dr. Tóth Mihály, dr. Szombathy György, Nemes Jenő, Szűcs Géza, Ludvig Béla, Száva János; a rajz-órák tanítására szükséges munkaezők alkalmazásával Ragány János elnök bizatott meg, mivel erre nem jelentkezett senki.

E G Y L E T.

Meghívás.

A »Biharmegyei orvos-gyógyszerészi és természettudományi egyesület« I. évi szeptember hó 1-én d. u. 5 órákor (uri-utca, jogakadémia) szakülést tart, melyre a t. egyleti tagokat ezenel meghívom.

Kelt Nagyváradon. 1895. augusztus hó 28-án.
Dr. Berkovits Miklós,
egyleti titkár.

Hivatalos közlemények.

Nagyvárad város rendőrkapit. hivatalától.
11274—1895.

Hivatalos hirdetés.

A földmivelésügyi m. kir. ministerium 58310—III. f. sz. körrrendelete alapján Nagyvárad város kapitányi hivatala közhíré teszi, hogy Románia Szuecava kerületében sertésvész ütött ki, sertéseknek élő, ragy leölt állapotban, úgy szintén friss sertés húsnak Romániából Magyarországra behozatala további intézkedésig betiltatott.

Nagyvárad, 1895. augusztus 24-én.

Ifj. Rimler Károly,
rendőrkapitány.

11275—1895. sz.

Hivatalos hirdetés.

A földmivelésügyi m. kir. ministerium 59560—III. számú körrrendelete alapján Nagyvárad város kapitányi hivatala közhíré teszi, hogy a kőbányai, sertés piaczon levő összes sertések kedvező egészségi állapota folytán ezen sertéseknek a kőbányai sertés-piacz állategészségügyi rendtartása, valamint a belföldi forgalom szabályozására és ellenőrzésére nézve fennálló állategészség rendőri szabályok betartása mellett azonnal leendő levágásra az ország bármely vaasúti állomással bíró helyére leendő elszállítása megengedtetik. A rendeltetési helyre való megérkezéskor a sertések a levágás helyére kizárólag szekereken szállítandók és a szekerek minden szállítás után forró lúggal teljesen lemosandók. A sertés szállítmány indításáról a kőbányai állategészségügyi hivatal a rendeltetési hely hatóságát esetről-esetre táviratilag értesíti.

Nagyvárad, 1895. aug. hó 24-én.

Ifj. Rimler Károly,
rendőrkapitány.

Igazságszolgáltatás.

A »Nagyvárad« sajtópere.

Boros Mihály sarkadi lakos a »Nagyvárad« augusztus 10-én megjelent számában »Pálka« cím alatt közölt hírből elmondottakat magára nézve sértőknek találta és ezért sajtópört indított. Miután a közlemény szerzőjét a szerkesztőség nem adta ki, Láng József felelős szerkesztő ellen indította meg a sajtóügyi vizsgálóbíró az eljárást. Lángot a jövő hó tizedikére idézték meg kihallgatásra.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtökön: *Huszárosan*. Operette itt először. Barna Izsó jutalomjátéka.

Péntek: *Huszárosan*.

Szombat: *Az oleausi szűz*. Tövölgyi Margit jutalomjátéka.

Vasárnap: d. u. *Koldusdiák*. este: *A Pataki leányok* népszínmű itt először.

Szendrey jutalomjátéka.

»A 13-ik számú szoba.«

(Vigjáték, írta Gyalokay Aranka.)

Mielőtt az esteli jutalomjátékról írnanék, a szerzőnőre való tekintetből először a darabmal foglalkozunk.

A színmű tartalma a következő: Vári Béláné fogát orvosolni bemegy a városba és egy szállodában kiveszi a 13-as sz. szobát. Ezzel egyidejűleg Dr. Berkes ügyvéd elveszti a melltűjét és telefonozik a pinczérnek, hogy talán a 13-as szobában van, az keresi; de mikor hallja, hogy a szoba bérlője jön, az ágy alá buvik, hol kényelmetlenül érezvén magát, előbukik, de ettől Váriné megijed s tolvajt, gyilkost kiabál, s az épen megjelenő férj nyakon csipi a pinczért, aki kivallja, hogy egy melltűt keres, mire a férj feltékenysége felébred és dühöngeni kezd s gyanúja a fogorvos ellen irányul. Berkesné szintén megtudja, hogy itt a férje melltűje elveszett s ő szinte feltékenykedni kezd férje ellen. A megjelenő Berkes ügyvédet mindkét félről megtámadják, de e bonyodalom teljesen megszűnik, midőn a pinczér a fürdőszobában megtalálja a melltűt, ami a félreértett gyanút teljesen eloszlatja s a darab a házasság felek kibékülésével végződik.

A színmű igen rövid, s így a jelenetek gyorsan változók, de épen ezért a jellemző mikumnak nyomát sem találjuk. Egy véletlen félreértés folytán (a fürdő szoba is 13-as számú vendég szoba is az) keletkezett bonyodalomban az alakok valóságos karikatúrákká válnak, kik szármalmat érdemelnek; a véletlennek is tulságos szerepe van, így pld. véletlenül veszt el az ügyvéd a melltűt, véletlenül a szobák azonos száma, véletlenül buvik el a pinczér, véletlenül jön a szállodába a férj, véletlenül csipi meg ott a pinczért, a férj a fogorvosra gyanakszik s az ügyvédet támadja meg, mert az véletlenül Dr. a véletlen vezeti az ügyvédnét a szállodába (különben Várinének rokona) s véletlenül támad a gyanu a szívét. Ily sok véletlenel szemben vajmi kevés a valószínűség.

De a darab a technikájával fogva fényes hatást ért el; a complicált helyzetek ügyesen csoportosultak s a megoldás teljesen kielégítő ámbár előbb is megtörténhetet volna, és előbb is vártuk. A vigjáték cím helyett inkább megállott volna a »bohózat« cím mert valóban annak lenni látszott s az eredeti cím helyett pedig a még eredetibb »Jövés menés« a színpadon, vagy: Az elveszett melltű vig története. A szereplők az előadásban remekeltek. Szendrey statiszta szerepét ügyesen adta, a főérdem a Delli Emmáé és Balassáé.

A huszár szerelem.

(Vigjáték írta: Muray Károly.)

Soha sem mulatott a közönség úgy, mint ez este, e vigjáték alatt. Szendrey oly természetesen, keresetlen modorban adta az együgyűt, költői lelkű, félénk udvarló szerepét; mintha a való élet testesült volna meg előadásában, oly életet öntött, nehéz és sok jellemismeretet igénylő szerepébe. A közönség tapsai méltó tanubizonyosságai voltak az elismerésnek, és a rokonszenvenek, melyet tehetségével és igyekezetével vívott ki magának.

Balassa a hirhedt prédikatori modott oly tipikusan alapította, hogy a közönség folytonos tapsal kísérte jelenéseit. Tompa fess huszár volt s többször kitapsolták. A hirtelen rosszul lett Novák Irén helyét Hunyadiné jól töltötte be, kedves alakítást adott, csak az a megjegyzésünk, hogy játékaival a soubrette szerep inkább megegyezik. Tolnainé, Csátár, Bács, Bácsné tökéletesen beleillettek szerepükbe. Gáll, Rónaszéki és Delli Emma művészi játékot nyújtottak. (A—)

Huszárosan.

Egy érdekes estének nézünk ma elé. Operett kerül színre, melynek szövegét Rónaszéki Gusztáv, zenéjét pedig Barna Izsó szerelte. Ezenkívül, hogy két helybeli szerző műve, még jutalomjáték is. A társulat derék karmestere, ki e darabot szerelte s vele a fővárosi közönség osztatlan elismerését az adta, ma tartja jutalomjátékát.

Felhívás ajánlattételre.

Nagyvárad törvényhatósági joggal felruházott város tanácsa 15028/895 számú határozata értelmében **Nagyvárad-Olaszi külső részén, a vízvezetési szivattyu-telepnél, a Sebes-Körös partján, mintegy 400 méter hosszú kő-védmű létesítendő**, melynek kiépítésére ezennel nyilvános pályázatot hirdetek.

Felhívtnak mindazon vállalkozók, kik e munkálatra vállalkozni szándékoznak, hogy erre vonatkozó, magyar nyelven írt, lepecsélt ajánlatukat alulírotthoz folyó év szeptember 5-dik napjának délelőtti 9 órájáig nyújtásuk be.

A teljesítendő munka mintegy 400 méter hosszú kőgát, melyhez körül-belül 1348 köbméter kőanyag lesz szállítandó és bedolgozandó; egy métermázsa kőanyag szállítási és bedolgozási ára 60 krajczárban állapítatik meg, tehát a vállalati összeg mintegy 12900 frt.

Az építési tervezet a városi mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Köteles minden ajánlattevő, — annak jeleül hogy úgy a tervezetet, mint a feltételeket megértette, — azoknak a mérnöki hivatalban levő hivatalos példányát aláírni.

Minden ajánlattevő köteles bánatpénz fejében 1300 frtot készpénzben vagy óvadékképes értékpapirban az árlejtést megelőző nap déli 12 órájáig a városi pénztárban letenni és az erről szóló nyugtát ajánlatához csatolni; magát a bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad.

A beérkezett ajánlatok ugyancsak szeptember 5-én délelőtt 10 órakor fognak a városháza tanácstermében az árlejtési bizottság elnöke által felbontatni és nyilvánosan felolvasatni, mely eljárásnál az ajánlattevők is jelen lehetnek.

A városi törvényhatósági bizottságnak jogában áll a beérkezett ajánlatok közül szabadon választani, esetleg új pályázatot is kiírni.

Kelt Nagyvárad város tanácsának 1895. évi augusztus 28-án tartott üléséből.

Sal Ferencz,

1-3

kir tanácsos polgármester.

Magyarország sok százra menő ásványvizei között

a „Gieshübl” viznek egyetlen hasonmása!

BODOKI

„MATILD-FORRÁS”

rendkívül szénsavdus és páratlanul tiszta égvényes savanyúvíz.

Elsőrangú asztali- és üdítő ital

a melynél tisztább, egészségesebb és kellemesebb ásványvizet képzelni sem lehet.

Legújabb vegyelemzés: . . . a bodoki „Matild forrás” vize a legtisztább és legértékesebb égvényes ásványvizeink. Ható alkotó részei közül nátriumbicarbonát- szénsavtartalma jóval nagyobb, mint a hasonló természetű (gieshübl, radetini, preblai, bilini kron-dorfi, luh Margit stb.) vizeké. Ritka nagy szabad és félig kötött szénsavtartalmának s kitünő kezelésének tulajdonítható, hogy a víz üledéket nem képez: gyógyító célokra használva érvényre jut a víz minden alkotó része . . .

Budapest, 1895. ápril 21.

Dr. Hankó Vilmos, s. k.

Orvosi tekintélyek egybehangzó nyilatkozata:

. . . a bodoki Matild víz kitünő hatással van az emésztő és légző szervekre. A köhögési inger, rekedtség, tüdőhurut ugyancsak javulnak mellette. Vérkeringési zavaroknál, epe-, vese- és scrofulosus bajoknál is nem egyszer tapasztaltatott igen jó hatása. Étrendi italul és járványos időben ivóvíz helyett használva, megbecsülhetlen.

Borral, cognakkal, gyümölcs-szirupokkal, vagy tisztán magában használva a „Matild” víz igazán pompás ital.

Árjegyzék és a víz leírása szívesen küldetik.

Árak Nagyváradon üveggel együtt egy liter 17 kr., fél liter 13 kr.

Nagyváradon főraktár **Wurst József** fűszer- és csemege kereskedése: kapható továbbá minden ásványvíz-üzletben és nevezetesebb vendéglőben.

Hazafias tisztelettel

198 43-0

György József, forrás kezelője.

(Háromszékmegye) **Bodok** (Háromszékmegye).

1340

1895 sz.

Eladandó makktermés.

A nagyváradai lat. szert. püspökségi erdők makktermésének eladása céljából

nyilvános árverés

fog tartatni:

Beélben 1895 szeptember 2-án reggeli 9 órakor, a főerdészi irodában.

Vaskóhn 1895 szeptember 9-én reggeli 9 órakor, a főerdészi irodánál.

Nagyváradon 1895 szeptember 11-én reggeli 9 órakor az urad. főtisztai hivatalnál.

Az árverési és eladási feltételek a nagyváradai lat. szert. püsp. urad. főtisztai hivatalnál, valamint a nagyváradai urad. erdőhivatalnál bármikor megtekinthetők.

Nagyváradon, 1895 évi augusztus hó 28-án.

A nagyváradai
I. sz. püspökségi uradalmak
főtisztai hivatala.

(216) 1-3

Vendéglő átvétel.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy a

„BAZÁR” vendéglőt
folyó évi szeptember hó 1-én átveszem.

Kérem egyidejűleg a n. é. közönséget, kegyeskedjek az elődöm iránt tanúsított eddigi szíves jóindulatával engem is megajándékozni; főtörekvésem mindenkor oda irányul, hogy jó magyar konyha és az italok eddigi változatlan minősége által ezen bizalomra méltó legyek.

Teljes tisztelettel

Harsányi József,
vendéglős.

213 2-3

Beiratások közelednek!

A t. szülők becses figyelmébe ajánlom! Ritka alkalom a szükségletet gyermekruhákban beszerezni.

Felöltők kitünő szövetekből . 4—12 frtig

Francia kamgarn-öltönyök . 8—16 „

azonkívül férfi ruhák, vízhatlan Laden-köpenyegek,

helybeli saját műhelyemben

készítetnek. Bel- és külföldi szövetek méterenkint is kapható. Reverendákat és Atilla-öltönyöket legjutányosabb árban készítik.

Kiváló tisztelettel

NEUMANN M. SÁNDOR

Nagyvárad, Olaszi, Bémer-tér
„Magyar Király” kávéház mellett, a Sáfrád-házzal szemben.

Telefon összeköttetés!

(211) 4-10